

STAGEVERSLAG

Jidde Jacobi

VOORWOORD

Tijdens mijn stage heb ik veel nieuwe kennis opgedaan en reeds verworven kennis toe kunnen passen. Ik zie dit dan ook als een goede aanvulling van mijn studie. Bij deze wil ik Susanne Brouwer en Simone Sprenger bedanken voor het bieden van de stagemogelijkheid en hun goede begeleiding tijdens de stage.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Beschrijving van de stage	2
2.1	Leerdoelen	2
2.2	Beschrijving onderzoeksproject	2
2.3	Beschrijving werkzaamheden	3
2.3.1	Communicatie met de stagebegeleiders	3
2.3.2	Communicatie met de participanten	4
2.3.3	Werken met de testapparatuur	4
2.3.4	Opzet nieuw onderzoek	4
3	Evaluatie	5
4	Conclusie	6
	Literatuur	6

1 Inleiding

Aangezien ik mijn vrije ruimte voor mijn studie Taalwetenschap in september al volledig had gevuld, wist ik dat ik in het tweede semester alleen nog maar mijn scriptie moest schrijven om mijn bachelor af te ronden. Het leek mij echter geen goed idee om een half jaar alleen maar bezig te zijn met een scriptie van 10 EC. Zodoende kwam de gedachte bij me op om aan een onderzoek mee te gaan werken. Niet voor de punten, maar voor de ervaring. Ik speelde al langer met het idee om bij een experiment – in welke vorm dan ook – mee te gaan lopen en dit leek mij het juiste moment. Mijn studie is met name gericht op theoretische kennis en het leek me interessant om eens kennis te maken met de praktijk. Vanaf dat moment ging ik dan ook op zoek naar een geschikt onderzoek hiervoor.

Toen ik begin november als participant deelnam aan een experiment van een studiegenote bleven we wat napraten en zo vertelde ik haar dat ik ook op zoek was naar wat praktijkervaring. Op die manier kwam mijn naam bij Susanne Brouwer terecht en ontving ik een paar dagen later een e-mail van haar. Daarin stond geschreven dat zij samen met Simone Sprenger bezig was aan een onderzoeksproject en dat ze mij hiervoor wel konden gebruiken. Naar aanleiding van het mailtje werd een afspraak gemaakt om een en ander eens te bespreken. Tijdens het gesprek dat volgde vertelden Susanne Brouwer en Simone Sprenger me over de opzet en inhoud van hun experiment. Ik gaf al snel aan dat ik mee wilde werken en vervolgens werden de mogelijkheden besproken. Die varieerden van “twee weken meewerken en dan besluiten om wel of niet verder te gaan” tot “na de stage nog verder meewerken aan een nieuw project”. Deze keuze werd nog niet definitief gemaakt en ik kon dan ook later nog beslissen wat ik wilde. Het enige probleem dat resteerde was dat de periode waarin zij mij nodig hadden eigenlijk tijdens het eerste semester was en dus niet in tweede semester (wat mij het beste uitkwam). Het project leek mij echter zo interessant en leerzaam dat ik toch besloot om meteen te beginnen.

2 Beschrijving van de stage

2.1 Leerdoelen

Mijn stage begon ik met het opstellen van enkele leerdoelen. Deze doelen wilde ik aan het eind van deze stage hebben behaald. Mijn belangrijkste leerdoel was het opdoen van praktijkervaring in het wetenschappelijk onderzoek. Dit leerdoel is op te delen in enkele subdoelen:

- ▷ het verzamelen van bruikbare wetenschappelijke data
- ▷ goede communicatie met de stagebegeleiders
- ▷ goede communicatie met deelnemers aan het onderzoek
- ▷ het meedenken over de opzet van nieuw onderzoek
- ▷ het ontwikkelen van nieuw testmateriaal
- ▷ het opdoen van ervaring met de testapparatuur
- ▷ het oplossen van mogelijke problemen

Indien ik al deze doelen behaal, dan is de stage wat mij betreft geslaagd.

2.2 Beschrijving onderzoeksproject

Voorgaand onderzoek (Lew-Williams & Fernald, 2007) liet zien dat jonge Spaanse kinderen gebruik maken van de informatie die het lidwoord hen geeft tijdens de verwerking van een zin. Het verschil tussen de lidwoorden ‘la’ (vrouwelijk) en ‘el’ (mannelijk) was van belang voor de verwerkingssnelheid van de zin. In het onderzoek bekeken de kinderen twee plaatjes met hetzelfde lidwoord in de ene conditie (la pelota; la galetta) en twee plaatjes met een verschillend lidwoord in de andere conditie (la pelota; el zapato). Tijdens het aanbieden van de plaatjes hoorden de kinderen een zin die refereerde naar een van de beide plaatjes. Uit de resultaten kwam naar voren dat de kinderen sneller naar het benoemde object keken wanneer er sprake was van verschillende lidwoorden dan wanneer er sprake was van gelijke lidwoorden. Nog voor aanbieding van het naamwoord werd dus al gebruik gemaakt van de informatie die het lidwoord verschaftte.

Naar aanleiding van het onderzoek van Lew-Williams en Fernald werd een vergelijkbaar onderzoek onder leiding van Susanne Brouwer en Simone

Sprenger aan de Rijksuniversiteit Groningen uitgevoerd voor Nederlandse kinderen. Ook hier werd de invloed van lidwoorden op zinsverwerking onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn op moment van dit schrijven nog niet bekend.

In de eerder genoemde onderzoeken werd gebruik gemaakt van eye-tracking-apparatuur om oogbewegingen van participanten te volgen. Op die manier was goed te achterhalen op welk moment een deelnemer waar naar keek. In beide experimenten werden eerst enkele seconden de plaatjes aangeboden, waarna een zin volgde die refereerde naar een van beide objecten. De tijd tussen het aanbieden van de plaatjes en het aanbieden van de auditieve zin wordt ook wel de previewtijd genoemd. In veel experimenteel onderzoek wordt een previewtijd van 2000 milliseconden gehanteerd. Er ontbreekt echter een goede wetenschappelijke onderbouwing voor de duur van deze tijd. Een tijd van twee seconden is gangbaar, maar niet een officieel afgesproken regel. In het experiment dat ik tijdens mijn stage heb uitgevoerd werd onderzocht wat de invloed van deze previewtijd is. Het experiment dat ik uitvoerde was een exacte kopie van het eerdergenoemde experiment van Susanne Brouwer en Simone Sprenger, met als enige variatie de duur van de previewtijd. In tegenstelling tot het eerdere onderzoek werd in het huidige onderzoek de previewtijd volledig achterwege gelaten (0,000 ms). De resultaten uit dit onderzoek kunnen vervolgens vergeleken worden met de resultaten uit het eerdere onderzoek om na te gaan wat het effect van een previewtijd is. Mogelijk wordt er nu bijvoorbeeld geen of juist een veel sterker effect gevonden.

2.3 Beschrijving werkzaamheden

2.3.1 Communicatie met de stagebegeleiders

Gedurende de stage was er regelmatig contact tussen mij en mijn stagebegeleiders. Er werd met name veel besproken via e-mails. Met de e-mails kon ik mijn stagebegeleiders op de hoogte stellen van mijn werkzaamheden en vragen stellen of problemen bespreken. Ook werd af en toe een afspraak gemaakt om bij elkaar te gaan zitten om zo nieuwe plannen te bespreken en ideeën uit te wisselen. Voor de uitwisseling van bestanden en testmateriaal werd gebruik gemaakt van het computerprogramma Dropbox.

2.3.2 Communicatie met de participanten

De participanten uit het onderzoek waren allemaal studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen. Het contact met de participanten verliep via e-mail. In de eerste e-mail die ik naar hen stuurde stond onder andere waar het experiment plaats zou vinden, enkele opmerkingen over het experiment en de mogelijke tijden van participatie. Dit laatste werkte echter niet altijd goed, omdat er geen direct contact was. In sommige gevallen reageerden studenten erg laat, waardoor er weer nieuwe tijden doorgegeven moesten worden en het hele planningsproces weer van voren af aan begon. Simone Sprenger wees me echter op een online reserveringssysteem: ‘SuperSaas’. Dit systeem werkt als een online agenda waarbij deelnemers zelf een afspraak in kunnen schrijven. Dit werkte een stuk beter en zo werd dit probleem snel opgelost.

Niet alle studenten kwamen altijd op tijd, maar er was sprake van een ruime planning. Nadat de deelnemers binnengekomen waren volgde een korte introductie, waarna zij plaats mochten nemen achter de eyetracker. Na afloop vroeg ik nog om enkele gegevens voor mijn logboek. De meeste deelnemers waren enthousiast en vonden het leuk om mee te doen.

2.3.3 Werken met de testapparatuur

Voor het experiment werd gebruik gemaakt van een Tobii-eye-tracker. Dit apparaat registreert fixaties en saccades van de ogen. In tegenstelling tot andere eye-tracking-apparatuur heeft de Tobii geen moeite met beweging van het hoofd. Er is dan ook geen hoofdsteen nodig. Aangezien het geen goedkoop apparaat is, was er een uitgebreid protocol aanwezig over het gebruik van de eye-tracker. Zo nu en dan waren er problemen met de connectie tussen de eye-tracker en de computers, maar dit heeft nooit tot grote problemen geleid.

2.3.4 Opzet nieuw onderzoek

Tijdens de stage kwam een nieuw op te zetten onderzoek ter sprake. Dit onderzoek, met name gebaseerd op eerder onderzoek van Huettig en McQueen (2007), zou wederom gebruik maken van eye-tracking-apparatuur en bestuderen wanneer fonologische, semantische en morfosyntactische informatie in het brein verwerkt wordt. In de loop van de tijd ben ik steeds meer mee gaan werken aan dit nieuwe onderzoek. Allereerst waren er enkele

gesprekken met Susanne Brouwer en Simone Sprenger, waarin de nieuwe opzet besproken werd. Vervolgens begon ik met het ontwikkelen van nieuwe test-items, het zoeken van plaatjes bij de test-items en het inkleuren van deze plaatjes. Na wat aanpassingen hier en daar moesten de testzinnen opgenomen worden. Dit heb ik samen met een studiegenote, Fenna Bergsma, gedaan in een geluidsdichte ruimte. Vervolgens ben ik begonnen met het bewerken van deze audio. Met de opzet van dit nieuwe onderzoek ben ik ten tijde van dit schrijven nog bezig.

3 Evaluatie

Tijdens de stage heb ik veel ervaring opgedaan en veel geleerd. Ik kijk met een goed gevoel terug naar de stage en heb mijn leerdoelen mijns inziens behaald. Het was interessant om nu eens niet uit een boek of van colleges te leren, maar om de praktijk als leerschool te gebruiken. Op die manier leerde ik sneller, omdat ik de opgedane kennis ook meteen toe kon passen. Daarnaast kon ik ook de kennis die ik tijdens mijn studie reeds had opgedaan gebruiken tijdens de stage.

De communicatie met de stagebegeleiders tijdens de stage was erg goed. Er was een goede begeleiding en het was duidelijk wat van mij verwacht werd en wat mijn taken waren. Hoewel het e-mailcontact met de participanten in het begin enigszins stroef verliep, werd dit na verloop van tijd beter en werd ik hier steeds handiger in. Ook het contact met de participanten tijdens het experiment verliep soepel en het was bovendien leuk om verschillen tussen de studenten te ontdekken. Zo waren de meeste studenten enthousiast en wilden alles weten over het onderzoek, maar waren er ook anderen die weinig interesse in het onderzoek lieten zien. Het werken met de eye-tracker ging steeds beter. Zo nu en dan waren er kleine problemen, maar uiteindelijk werden deze - soms met hulp van buitenaf - allemaal opgelost.

Ongeveer halverwege de stage begon ik mee te werken aan het nieuwe onderzoek. Ik heb meegedacht over de opzet van het experiment, me ingelezen in de literatuur, en nieuwe testmateriaal ontwikkeld. Vanaf niets begon het experiment gaandeweg steeds duidelijkere vormen aan te nemen. Naast wat ik al had geleerd over de uitvoering van een experiment leerde ik nu ook over het goed structureren en het ontwerpen van een geheel nieuw experiment. Toen de officiële stage ten einde kwam was er echter nog een lange

weg te gaan voordat het nieuwe experiment daadwerkelijk kon beginnen. Ik besloot dan ook om door te gaan met het onderzoek na afloop van de stage. In de komende weken ga ik bezig met het analyseren van de resultaten uit het huidige onderzoek en met het verder opzetten van het nieuwe onderzoek.

4 Conclusie

De stage is nu ten einde gekomen, maar ik blijf betrokken bij het onderzoek. Dit geeft al aan dat de stage mij goed is bevallen. Ik kan dan ook iedereen aanraden om een bachelorstage te gaan doen. Het kost wat tijd, maar daar krijg je ook veel voor terug. De meeste universitaire studies zijn met name gericht op het verwerven van theoretische kennis. Het mooie van een stage is dat je deze kennis ook eens toe kan passen in de praktijk. Bovendien krijg je zo een duidelijker beeld van wat je na je studie met je geleerde kennis kunt gaan doen. Zo denk ik er nu over na om een Research Master in Linguistics te gaan volgen na het behalen van mijn bachelordiploma. Zonder deze stage had ik daar wellicht heel anders over gedacht.

Literatuur

- Huettig, F. & McQueen, J. (2007). The tug of war between phonological, semantic and shape information in language-mediated visual search. *Journal of Memory and Language*, 57, 460-482.
- Lew-Williams, C. & Fernald, A. (2007). Young children learning spanish make rapid use of grammatical gender in spoken word recognition. *Psychological Science*, 18, 193-198.